

protože není vůbec dokázáno nezákonné jednání, jak vyložil již odvolací soud. Neníť tu ještě nezákonného jednání, když předpoklady, které vzaty za jeho podnět, objeví se pak mylnými, jinak by na př. zavedení trestního vyšetřování bylo ve všech případech nezákonným jednáním, kde se pak objeví, že se pŕtahy trestného činu vůbec anebo proti osobě, proti níž zavedeno, neosvědčily, nýbrž jednání je i tu zákonné, protože zákon nařizuje, by se šetření zavedlo i na pouhé pŕtahy, pokud bezdůvodnost jich není na jevě. A tak tomu bylo i v případě, o nějž jde: i tu stačilo, že pŕtahy tu byly a jevily se důvodnými. Nejde-li avšak o jednání nezákonné, nemůžebýti řeč ani o vině. Že řízení trvalo delší dobu, není ještě prodlením, ana složitá povaha případu delší trvání úředního šetření s sebou nutně nesla, a, co se týče neokolkování, zavinil si je žalobce sám, že v době k tomu předepsané bankovky, o nějž jde, k okolkování nepředložil, ač je měl v rukou; když je úřad jako corpus delicti skonfiskoval až po oné době, nelze mu vytýkati, že pro ně nevymohl dobrodiní dodatečného okolkování, jež zákon dopouštěl, zvláště když žalobce ani netvrdí, že o to požádal, by to úřad učinil.

Čís. 9189.

Odvolací soud jest oprávněn použití nejen zjištění rozsudku prvního soudu, nýbrž i těch výsledků dokazování, jichž první soudce v rozsudku nezužitkoval, pakli jen tomu nebránily odvolací důvody.

Nejde o novotu, musel-li by odvolací soud dotýčnou okolnost vzíti na přetřes podle své manudukční povinnosti.

Pokud ručí železniční správa za škodu z toho, že byl kdo zasažen kamenem při odstřelu skály na železnici, třebas odstřelování prováděla vojenská správa.

(Rozh. ze dne 20. září 1929, Rv I 879/28.)

Při odstřelování skály na železniční trati byla žalobkyně zasažena kamenem a poraněna. Žalobní nárok proti železničnímu eráru na náhradu škody procesní soud první stolice neuznal, odvolací soud uznal důvodem po právu. Důvody: Soud odvolací shledal, že soud první stolice posoudil věc po stránce právní nesprávně, když uznal, že žalovaný neručí za poškození žalobkyně. Podle platného práva podnikatel v zásadě neručí za výsledek, vyjmouc ovšem případy zvlášť stanovené (§ 1296 obč. zák.). V případě žalobkyně nejde o ručení za věcnou škodu ve smyslu § 10 písm. b) min. nař. ze dne 14. září 1854, čís. 238 ř. zák., neboť byla poraněna osoba. Bylo proto povinností žalobkyně, by prokázala veškeré náležitosti rozhodné pro nárok na náhradu škody, čin neb opomenutí o sobě bezprávné, svou škodu, příčinou souvislost mezi nimi a zavinění žalovaného. Soud první stolice zjistil a žalovaný nepopírá, že při odstřelování skály odletěl kus kamene, jímž byla žalobkyně buď přímo zraněna na hlavě nebo jenž přerazil tašku na střeše

a tou jí způsobena rána. Tím jest zjištěna škoda, čin, jímž se stala a příčinná souvislost. Ve sporu jde jen o to, zda lze přičísti čin žalovanému za vinu. Žalovaný tvrdí v odvolacím sdělení, že odstřel skály neprováděla železniční správa, nýbrž vojenská správa k vůli výcviku mužstva, a že proto nemůže býti odsouzen k náhradě škody, ano dosud není ve smyslu § 92 ústavní listiny zákona, jenž by zavazoval stát k náhradě škody způsobené vojskem. Tím napadá zjištění soudu prvé stolice, že odstřel skály provádělo sice vojsko, že však se to dělo na účet železniční správy a na její zodpovědnost. V tom směru souhlasí odvolací soud se soudem prvé stolice, že tomu bylo skutečně tak. Jest prokázáno, že železniční správa dala prováděti odstřel skal, používajíc k tomu se svolením ministerstva Národní Obrany technických vojenských částí, a to za tím účelem, by byla odstraněna skála, jež ohrožovala bezpečnost dopravy, by bylo zřízeno těleso dráhy a příkop a by si tím opatřila také štěrk; to dalo se za úplatu, neboť železniční správa měla platiti denní paušál mužstvu, hraditi vojenské správě výdaje spojené s odstřelováním a platiti amortisační kvotu ze zapůjčených strojů. Vojenská správa na to přistoupila, poněvadž tím zároveň prováděla prakticky výcvik mužstva. Dráha si také obstarávala bezpečnostní opatření podle ujednání se zastupcem vojenské správy. Odstřel skály děl se tedy ve prospěch dráhy, na její účet a i nebezpečí. Je proto žalovaný stát, ježto jde o státní dráhy, o jeho podnik, pasivně oprávněn k žalobě a pořad práva pro zažalovaný nárok dán. Soud prvé stolice zjistil a žalovaný neodporuje zjištění tomu, že bezpečnostní opatření měl na starosti úředník odboru pro udržování trati, tedy úředník železniční správy V. a že k nim patřilo i, by obyvatelé blízkých domů byli bezprostředně před odstřelem upozorňováni, kdy k němu dojde, a by byli varováni, by se v době započetí odstřelu až do jeho skončení drželi pod krytem a nevycházeli ven; avšak v den, kdy došlo k poranění žalobkyně, nebylo nic hlášeno a teprve po nehodě někdo oznamoval, že se bude střílet. Tím se projevil V. pro obstarání této zajišťovací služby nezdatným (§ 1315 obč. zák.), zejména, uváží-li se, že jest všeobecně známo, jak jest nebezpečným trhání skal třaskavinami, že při něm daleko odletuje kamení a že v nejbližší blízkosti odstřelované skály byla lidská obydlí. Soud odvolací v tom směru zjišťuje náčrtem uloženým ve spisech brigádního soudu, jimiž prováděn důkaz před soudem prvé stolice, že na 80 kroků byl strážní domek a asi v téže vzdálenosti dům č. p. 20 a že domek, kde byla zraněna žalobkyně, je vzdálen asi 120 m od místa odstřelu a že je mezi domky. Soud prvé stolice bezvadně zjistil, že již přede dnem nehody létalo kamení z odstřelované skály na týž dvorek. Proto měl V. dbáti tím větší opatrnosti, by se bylo uvarováno nehodě a včas buď sám varovati obyvatele blízkých domů nebo zaříditi, by se tak stalo (§ 1299 obč. zák. §§ 105—116 nařízení čís. 68/77 ř. zák., sb. n. s. čís. 6374). Kdyby se bylo tak stalo i 25. června 1926, nemusilo dojíti k poranění žalobkyně. Není nedovolenou novotou, poukazuje-li žalobkyně v odvolání k tomu, že železniční správa přenechala opatření svých věcí osobám neschopným, neboť již v žalobě tvrdila všeobecně, že skála byla odstřelována bez jakýchkoli ochranných opa-

tření vzhledem k blízkosti obytných stavení, jež předpokládá zacházení s třaskavinami, a že žalovaný stát jest povinen nahraditi škodu tím způsobenou; při ústním jednání 18. května 1927 pak výslovně tvrdila, že v den nehody nebyl nikdo upozorněn před odstřelováním, že se bude stříleti, a že se nestalo poučení o významu signálů. Povinností soudu bylo, by posoudil z výsledků sporu, zda je opodstatněn žalobní nárok, zda jsou tu podmínky náhrady škody a měl i zkoumati, zda osoby, jež spolupůsobily při odstřelování skály, mají vinu a zda žalovaný za ně ručí. Důsledkem toho nebylo se třeba zabývatí otázkou, zda se vojíni provádějící odstřel v den nehody prokázali k tomu schopnými a zda snad i poručík Josef K. nehodu nezavinil tím, že, odešed v den nehody po 10. hod. a ponechav tak vojíny bez dozoru, nechal je samy prováděti odstřel skály, uváží-li se, že k nehodě došlo po 13. hodině; zprošťující rozsudek brigádního soudu nebyl by pro řešení této otázky směrodatným (§ 268 čr. a contr.). Ještě třeba zkoumati, zda snad žalobkyně, její rodiče (§ 1309 obč. zák.) spolu nezavinili její nehodu (§ 1304 obč. zák.) tím, že ji nechali volně choditi po dvorku, ač se v ten den skála střílela, jak zjistil soud své stolice, od rána. Soud odvolací nemá za zjištěnu spoluvinu. Nebyli-li obyvatelé domků v ten den vůbec varováni, nemohli věděti, kdy a jak dlouho se bude stříleti a zda jest vůbec pro ně nebezpečí. Vždyť se mohla skála odstřelovati tak slabými náboji, že nebylo nebezpečí, že bude co odletovati, a nemohli ani věděti, že odstřel bude prováděn i v době, kdy došlo k nehodě; nemohloť se na matce žalobkyně chytiti, by ji držela v dusné jizbě (25. června) celý den, by ji nepustila na zdravý vzduch. Soud odvolací proto dospěl k závěru, že žalovaný stát jest povinen nahraditi žalobkyni celou škodu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle § 498 první odstavec c. ř. s. byl odvolací soud oprávněn použiti nejen zjištění rozsudku prvního soudce, nýbrž i »výsledků projednávání a dokazování ve spisech první stolice zjištěných«, pokud uplatňovanými důvody odvolacími nebyly dotčeny, t. j. mohl použiti i těch výsledků dokazování, jež první soudce v rozsudku nezužitkoval, pakli jen odvolací důvody tomu nebránily, a mohl tedy odvolací soud v souzeném případě použiti náčrtku ze spisů brigádního soudu a na základě něho učiniti zjištění, any odvolací důvody tomu nebyly na překážku. Ostatně nebylo tohoto zjištění ani nutně třeba, neboť bylo lze obejiti se bez metrického zjištění vzdálenosti domku, kde byla žalobkyně zraněna, od místa odstřelu, ano již z toho, že skutečně kameny z odstřelu zalétaly až v obvod tohoto domku, bylo zřejmo, že jest domek v nebezpečné blízkosti místa odstřelu, čímž celý tento důkaz a případně vadné provedení, i kdyby tu bylo, staly se bezpředmětnými. Mylný jest názor dovolatelky, že není v tom nedbalosti, když obyvatelstvo v dosahu odstřelu nebylo právě v den úrazu zaměstnanci dráhy varováno, ježto prý stačí, že bylo varováno již před tím, neboť prý bylo povinností rodičů držeti

ditě doma, ani věděli, že odstřelovací práce se pořád ještě koná a není zastavena. Kdyby tento názor byl správný, mělo by to v zápětí, že by se obyvatelstvo v obvodu odstřelu a v jeho dosahu musilo po celou dobu odstřelovacích prací držeti doma v úkrytu a vůbec nevycházeti, ani na dvůr, ani na zahradu, ani na cestu, neboť, když mu nebylo ohlášeno každé individuální odstřelování zvláště s udáním doby, musilo by s jeho možností a tudíž s možností úrazu počítati po celý pracovní den, v každou jeho dobu. Nelze však od něho žádati, by se takto na celou tu dobu uvěznilo, naopak nutno žádati od správy odstřelovacích prací, by vždy v každém jednotlivém případě nastávajícího odstřelu obyvatelstvu jej ohlásila a je varovala, an se odstřel neděl, což ani tvrzeno nebylo, úplně pravidelně vždy v určité denní chvíli. Když se to dělo, jak nižšími stolicemi zjištěno, jindy, mělo se to státi i v případě, kdy se právě proto, že se to nestalo, stal úraz. Co se týče nezdatnosti zřízence V-a, jenž to měl na starosti, jest dána tím samým. Neboť, je-li pro každého zřejmo, že odstřel výbušnými látkami je krajně nebezpečný a že jest třeba krajní opatrnosti, tedy, když zřízenec tak lehkomyšlně jde před se, že se o varování lidí v dosahu úrazu nepostará, chybí mu mravní náležitost, které zdatnost vyžaduje, t. j. potřebná svědomitost. Uplatňovala-li žalobkyně nezdatnost N-ovu teprv v odvolání, není to novotou ve smyslu zákona a je v tom ohledu dovolání na omylu, pokládajíc to za novotu, neboť tím, že žalobkyně již v žalobě tvrdila, že se jí úraz stal následkem toho, že žalovaná strana neučinila potřebná ochranná opatření v blízkosti obytných stavení, nebyla ovšem otázka ručení za škodu rozvedena dostatečně, ale bylo přece jasno, že žalobkyně nárok na náhradu škody zakládá na neopatrné provádění odstřelovacích prací a bylo proto podle § 182 c. ř. s. již věcí soudu první stolice, by se postaral o to, by žalující strana svá nedostatečná udání doplnila, zvláště když bylo zřejmo, že, an jest žalován erár, tedy právnická osoba, jež může jednati jen fyzickými osobami jako svými zástupci nebo zřízenci, musí býti udáno, které osoby nebo která osoba v tom směru za ni jednala, a kdyby se objevilo, že to byl pouhý zřízenec (na rozdíl od representanta), že musí býti vzata na přetřes otázka jeho zdatnosti podle § 1315 obč. zák. Avšak, když první stolice tuto svou manudukční povinnost nesplnila, stihla povinnost postarati se o doplnění řízení z úřadu podle § 496 čís. 3 c. ř. s. soud odvolací, a kdyby ani ten to byl neučinil, byla by se přesunula tato povinnost na soud dovolací (§ 513 c. ř. s.). Avšak této povinnosti odvolacího soudu předešla žalující strana tím, že to sama v odvolání uvedla. Nemohlo to tedy býti novotou po rozumu zákona (§ 482 druhý odstavec c. ř. s.), an by byl odvolací soud sám musil podle § 496 čís. 3 a poslední odstavec c. ř. s. otázku tu na přetřes vzíti nebo její přetřes zrušením rozsudku prvního soudce tomuto uložit. Novotou ve smyslu § 482 c. ř. s. jsou jen skutečnosti a důkazy vybočující z rámce vyšetřovací povinnosti nižších stolic stanovené předpisy §§ 182 a 496 čís. 3 c. ř. s. Co se posléze týče oprávnění železniční správy k žalobě, s níž se dovolání zabývá až na posledním místě, jest odvětiti, že, hledíc k obsahu úředních prohlášení nemůže býti o tom pochybnosti, že podnikatelkou prací byla železniční

správa, kdežto vojenská správa zapůjčila na její žádost k jich provedení jen stroje s obsluhou, komandovala mužstvo k pracím se stroji. Děly se tedy práce ty na účet železniční správy — šloť přece priměrně o úpravu železničního tělesa, nikoliv o nějaký účel vojenský — a nebylo ani tvrzeno, že vojenská správa převzala zodpovědnost proti třetím osobám, ačkoli doložiti sluší, že by tím železniční správa zodpovědnosti zbavena býti nemohla, ježto proti vojenské správě nárok na náhradu škody nebylo by lze uplatňovati, jak sama dovolatelka uvádí, a nelze dopustiti, by o právech poškozeného mohlo býti disponováno úmluvou mezi uvedenými dvěma správami.

Čís. 9190.

Pozemková reforma.

Jde o podmínku podle § 7 (2) nový doslov zák., zavázal-li Státní pozemkový úřad, uděliv svolení k prodeji velkostatku, nabyvatele, že veškerou půdu, jež přesahuje zákonnou výměru stanovenou § 11 zák. a již uzná Státní pozemkový úřad k provedení pozemkové reformy za vhodnou a potřebnou, na jeho požádání postoupí k účelům pozemkové reformy za směrné ceny stanovené zákonem.

Prohlásil-li nabyvatel, že postoupí Státnímu pozemkovému úřadu část půdy k účelům pozemkové reformy, vznikl tím závazek jen pro něho, nikoliv však pro Státní pozemkový úřad, jenž nebyl povinen o to požádati a půdu převzít. Dokud se tak nestalo, nevznikla nabyvateli pohledávka proti Státnímu pozemkovému úřadu a nemohl ji nabyvatelův věřitel zabavit. Převzetí nestalo se ani dohodou mezi Státním pozemkovým úřadem a nabyvatelem o tom, kterých pozemků se přenechání týče.

(Rozh. ze dne 20. září 1929, Rv I 1597/28.)

Státní pozemkový úřad usnesením ze dne 10. října 1921 udělil svolení k prodeji velkostatku H. pod podmínkou, že kupující Desider K. se smlouvou kupní předloží závazné prohlášení opatřené ověřeným podpisem, v němž se zavazuje, že veškerou půdu, pokud přesahuje zákonnou výměru stanovenou § 11 zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n. a kterou uzná Státní pozemkový úřad za potřebnou a vhodnou k provedení pozemkové reformy, postoupí tomuto úřadu ihned na jeho požádání k účelům pozemkové reformy za směrné ceny zákonem stanovené, že před konečným schválením kupní smlouvy zaplatí Desider K. po rozumu § 61 zák. z 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n. 10% poplatek úhrnné kupní ceny 180.000 Kč, který podle zákona platiti má prodávající. Státní pozemkový úřad výměrem ze dne 21. července 1922 změnil posléz uvedenou podmínku placení 10% poplatku 180.000 Kč v ten smysl, že prodávající bude povinen složit jen 16.000 Kč za propuštění i 34 kat. jiter ze záboru. Žalobci byla povolena k vydobytí peněžité pohledávky za Desiderem K-em exekuce zabavením jeho nároku proti Státnímu pozemkovému úřadu na úplatu za zabranou půdu. Žalobou, o niž